

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis Tritemii Tractatus De Sacerdotum Vita Recte Institvenda

Trithemius, Johannes

Coloniæ Agrippinæ, 1655

De Fugiendo consortio Mulierum. Caput II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46533)

*De Fugiendo consortio Mu-
lierum.*

CAPUT II.

DE Fœminarum autem fa- I.
miliaritate (quæ Sacer-
dotibus Dei perniciosissima
est) quid dicam, cum decreta
sanctorum Patrum hanc illis
districtâ satis prohibitione in-
terdicant? *A.* Si tibi beatissi-
mi Patris Hieronymi monita
præscripsero, illico exclama-
bis, domum gubernare sine
ministerio famulæ non valeo,
cibos mihi metipsi parare non
sufficio, mundare vestes sordi-
das nolo.

Quid, inquis, mihi præce- 2.
pta Hieronymi allegas, quæ
non

non ligant nisi volentem? Quis Hieronymum legislatorem meum constituit? Sacrosancta inquam Ecclesia universalis dicta illius approbat, inter Canones præcepta ejus de hac materia lata locat, & tu contra tantam autoritatem mutire præsumis? Sed diceres: Legem hanc abrogavit consuetudo contraria, quæ pro jure ex multo tempore est habenda.

3. Sed mentitur iniquitas sibi, & stulta consideratione in semetipsa decipitur. Consuetudo bonis moribus contraria, *B.* nunquam legem aut tollere, aut constituere potest. Et quid tam contrarium honestati Sacerdotali, quam adolescentularum contubernio delectari?

Peri-

Periclitatur Castitas, ubi inter mulierculas Sacerdotum transit societas.

Prima enim & fortissima clericorum tentamenta, C. ex frequenti accessu mulierum proveniunt. Multos prostravit stulta præsumptio, qui manibus (ut ita dixerim) instrumenta victoriæ hostibus tradiderunt. Difficillimè vitatur periculum, si occasio non vitetur. Enimvero dum fœmina moratur cum clerico, solaque residet cum solo, cibos comedenti præparat, lectulumque dormienti componit, alloquitur, arridet, fomenta libidinis administrat. 4.

Quantumlibet sancta sit fœmina, D. semper clerico est timen-

menda. Nam sicut scintillæ de carbonibus profiliunt, ita virus concupiscentiæ ex mulierum assidua familiaritate diffunditur. Janua diaboli, porta inferni, via iniquitatis, scorpionisque dira percussio, & nocivum genus fallendi, viro casto familiaris est scœmina. Cum proximat, stimulat: cum loquitur, incendit: cum tangit, vehementer exurit. Non damnamus sexum, sed castitatis denunciamus periculum.

6. Legimus S. August. tanto pere fugisse scœminas, ut domum suam Episcopalem, nec sororem propriam ingredi permetteret. Novimus & nos complures Sacerdotes, qui & domum & plebem sibi commissam,

missam, sine ministerio famu-
læ, multis annis innocuè gu-
bernarunt. Neque enim tibi
difficile erit imitari, quod alios
conspicis actitasse. Cave ita-
que, & consortio adolescentu-
larum ne appropies, cum et-
iam inter anus difficile sit ca-
stè vivere.

Memento cum quo loqua- 7.
ris in Altari, & os, divinis mini-
steriis consecratum, ne effun-
das in oscula meretricum. Tur-
pissimum est enim, manibus
E. sanctæ unctionis oleo con-
secratis, quibus Dei filius te-
netur & immolatur, tactibus
pollutis contingere mulierem.
Ne dederis maculam gloriæ
tuæ, & nomen tuum cunctis
in opprobrium.

Te

8. Te cuncti in publico, *F.* te in agro rustici aratores, & vinitores quotidie fortiter lacerabunt, si cum foeminis (maximè junioribus) invenis ipse habitare praesumpseris. Eris in proverbium & derisum omni populo, si juvenularum domicilia frequenter fueris ingressus: Contra hostem tuum invisibilem, qui latus tuum semper insidiando circumvolat, omni tempore vigila, & juxta Nasonem, malorum principii obsta, quando adhuc infirmiora sunt tentamenta.

9. Nam (sicut videmus) posteaquam clericus semel corpus suum amplexibus meretricum exhibuerit, rarò vel nunquam ad perfectam emendationem

dationem redit. G. Omnes enim qui perverso amore vexantur, quanto diutius in cœno luxuriæ jacuerint, tanto difficilius ad sanitatem mentis revertuntur. Figit in corde humano radices vitium fortiter inveteratum.

O quot hodie Sacerdotes in 10.
Dei Ecclesia sunt, qui in profundum luxuriæ submersi, longanimitatem Dei contemnant, sicut scriptum est: Impius cum venerit in profunda malorum, contemnit. Multi sunt, non est dubium, inter clericos libidine sordidati, qui cum à principio suæ promotionis castè vivere proposuerunt, ex negligenti sensuum custodia decepti, nunc sine
omni

omni timore Dei, quasi licenter ex consuetudine meretricibus commiscantur.

II. Nihil peccati consuetudine deterius, quâ fit, ut crimina gravissima velut minima æstimentur. Fortissimum peccati vinculum, est consuetudo *H.* peccandi, quæ tempore crescit, & mora virium sumit incrementa. Optimè igitur adversus incendia carnis consuluat, qui in carmine dixit:

Principiis obsta, serò medicina paratur,

*Cum mala per longas conval-
luere moras.*

*Sed propera, nec te venturas dif-
fer in horas:*

*Qui non est hodie, cras minus
aptus erit.*

Non

Non tardes converti ad Do- 12.
 minum, ait Scriptura, nec dif-
 feras de die in diem, quoniam
 quantò pœnitentiam diutiùs
 distuleris, tantò minus aptus
 ad pœnitendum eris. Ascende
 nunc mentis tuæ speculam, &
 vide stultorum insaniam Sa-
 cerdotum, qui à vilibus concu-
 binis ducuntur captivi, ut non
 quæcunque volunt illa faciant,
 sed quæ sibi à scortis præci-
 piuntur. Videres interea stoli-
 dum clericum assidere concu-
 binæ suæ & aperto ore illam
 intuentem, quæ si arriserit ei,
 ridet: *I.* Si fuerit indignata,
 blanditur ei, donec reconcilie-
 tur in gratiam. Captivus duci-
 tur per fœminam infoelix Sa-
 cerdos, & qui alios regere de-

C bue-

buerat, ancillæ suæ dominio superatur.

13. O quis crederet, quantos inter hæc miser gemitus emittat, quotiens hoc durissimum archidiaboli jugum abjicere cogitet, quales in corde suo dolores portet! Interdum denique tanta contra bestiam suam displicentiâ tangitur, ut eam à se repellere castino meditetur. Interea dat verba contumeliosa, & recipit, demumque post verba venit ad verbera, percutit, & percutitur, maledicit, & blasphematur.

14. O stupendum spectaculum! caput Sacerdotis, quod contingere non licet Principi, manus meretricis lacerant, percutiunt & contundunt. Demum post
ma-

maledicta & verbera, ad fletum se foemina vertit, lacrymas diabolo infundente emittit, quousque tandem ad misericordiam captivum infœlicem revocet, sibi que placabilem reddat. Cerneret nunc mutatum subito clericum, & lacrymis Abræ suæ adeo commotum, ut qui injuriam susceperat, prior veniam deprecetur.

Mensa dehinc apponitur, 15.
convivium instauratur, verbis miscentur suspiria, novarum commercia tractantur nuptiarum. Sedet inter hæc stolidus Sacerdos, de patientia & mansuetudine disputans, se in amicam deliquisse suspirat, ad ejus gratiam recuperandam totis viribus laborat. Quid post re-

novatam geratur amicitiam, tibi cogitare potius licebit, quam mihi loqui.

16. Non est timor Dei ante oculos Sacerdotis, vinculis concubinæ ligati; de pœnis inferni pavor nullus, nulla Sacerdotalis cogitatio dignitatis, nulla memoria publicæ honestatis. Adeo vitium hoc incontinentiæ in clero jam prævaluit, ut quasi cœperit esse licitum, quia publicum est.

17. Miseranda generis humani conditio: qui aliorum scelera debuerant emendare, graviora committunt. Sedent prô pudor in villis & urbibus publicè Sacerdotes, concubinarum suarum commixtione diffamati, quorum tantus hodie invenitur

nitur

nitur numerus, ut si Præsul aliquis in sua diœcesi tales uoluerit corrigere, sola multitudine victus, à proposito terretur. K.

Si cuiuspiam ex talibus domum ingredereris, offenderes aliquotiens Sacerdotem, suum infantulum, fornicationis paternæ testem, brachiis baiulantem & inter legendum horas Canonicas, plorantem, consolari verbis & cantibus; videres quoque surgentem de lecto patrem infaustum, natum excipere genibus, osculisque porrectis illum in dextro genu locatum, in sinistro Breviarium. Inter orandum ridenti infantulo arridet, ploranti blanditur, crebris tacentem verbis

40 DE SACERD. VITA
bis affatur , & nutibus .

19. Interea blanda Mater occurrit ; de manu patris dulce pignus codicem rapit , folia tractat , lacerat , fluentibusque ex ore salivis , genitoris permisso commaculat . Nulla inter hæc oranti devotio ; *L.* nulla verbis adhibetur intentio , sed omnis sollicitudo in consolatione plorantis consumitur . Cadunt verba ex ore orantis confusa , crebrisque infantuli osculis interrupta , adeo ut oratione completa vix se meminerit orasse .

20. Interea nolam trahit *Ædi-*
tuus , ad sacrificandum altare
componitur , à populo in Ec-
clesia Hieros expectatur . *M.*
Accurrit lotis manibus in lo-
tio

tio pueri Sacerdos, vestes sacratas quantâ potest festinatione induit, sacrificium Dei districtâ mente consumit.

O conscientia, ubi interim 21.
manes, ubi contempta jaces? O tu miser, qui Dei filium pollutis manibus contrectas, quousque animam tuam vulneras, laceras & interimis? Quâ denique temeritate accedis ad altare, N. corpore & animo pollutus? Nisi magna omnipotentis Dei miseratio ad tempus tibi parceret, te in altari, Angeli provocati indignatione gravi percuterent.

Ubi est votum Castitatis perpetuæ, quod in manus Episcopi (cum te ordinaret) promissisti? Ubi est Sacerdotii tui as-

sumpti reverentia? Peccâsti, quare non agis pœnitentiam? Quousq; longanimitatem Dei contemnis? An ignoras quod patientia Dei ad pœnitentiam te adducit? Tu autem secundum duritiam tuam & cor impœnitens, thesaurizas tibi iram in die iræ, & justi judicii Jesu Christi. Puto quidem, in futurum pœnitere cogitas, sed quam fit proxima pœnitentiæ amputatrix mors, minimè pensas.

23. Enimverò misericors DEUS, qui veniam pœnitenti promittit, differenti diem crastinum non sponndit. Clericum autem, quem fœmina cohabitans semel captivum abduxerit, nunquam aut rarò liberum,

rum, nisi morte interueniente,
dimittit.

Transeo quod multi concu- 24.
binarum suarum dolis & ma-
leficiis usque adeo plerunque
dementantur, ut se ab illarum
turpissimo amore nequaquam
possint excutere. Horret au-
ditus facinora meretricum, nec
pudicitiae synceritas audire pa-
titur, qualia per Sacerdotum
concupinas quandoque per-
petrantur. Ex Katamenio pul-
mentum Dominis suis confi-
ciunt *o.* & dum eos ad amo-
rem suum cupiunt allicere, in
cholicam & insaniam conver-
tunt. Horrendis maleficiis &
superstitionibus, suis concu-
piscentiis Sacerdotes impli-
cant, donec exhaustis paulatim

44 DE SACERD. VITA

viribus , eos penitus inutiles reddant.

25. Beatus homo quem Deus à muliere mala & luxuriosa custodivit. Non est iniquitas super malitia mulieris , *P.* quæ malis amoribus fruitur. Quicquid excogitat , tentat , quicquid potest , audet. Nemo credit quibus studiis , viis , & adinventionibus utitur , ut eum , quem decipere cogitat , suis voluptatibus indissolubili vinculo prosternat. Ad vota se Domino suo conjungit , non quia diligit , sed quia cupit. Concubinarum etenim turba prædam sequitur , non Sacerdotem. Quousque dives est , omnibus abundat , latus Domini non deserit. Si autem pane indigere
ce-

ceperit, concubina ad alium se
convertit.

Interdum verò gnatorum 26.
intuitu, Sacerdos & concubi-
na usque adeo conglutinati
sunt, ut separari ab invicem
(nisi per mortem) nullâ ratio-
ne possint. Fieri etiam solet, ut
præbendas suas nonnulli ma-
lint dimittere, quam concubi-
nas. Quid primo Præceptori
tuo contigerit, non ignoras? Is
sævo meretricis illius amore
(quam novisti) miserrimè se-
ductus, cum propter metum
viri cohabitare ei publicè non
auderet, patriam, domum, co-
gnatos, ac quæ habebat bene-
ficia contemnens, ut illâ frui
liberè posset, cum ea clam fu-
giens discessit. Et nemo, quo

abierit, in hodiernum diem
novit.

27. Scio quendam ex concubi-
nariis Sacerdotem, quem cum
pro suo peccato, inter me &
ipsum, increparem, ad hoc fi-
naliter induxi, ut continen-
tiam deinceps perpetuam in
manus meas vellet promittere.
Cumque urgerem, ut mox
concubinam ejiceret, respon-
debat, Non possum. Quare,
inquam? Si eam (inquit) abji-
cerem, quis infantulorum meo-
rum curam gereret? Habebat
enim ex ea jam duos pueros.
Pauper (ajebat) sum, pro mer-
cede locare illos non valeo.
Matrem itaque donec infantu-
li crescant, non ejiciam, ne reus
sanguinis fiam. Castus tamen
ero

ero cum casta, nec ullâ deinceps commixtione illi sociabor.

Et quid facies (inquam) si 28.
 prius, quam isti creverint, alii
 in locum eorum surrexerint?
 Juravit se id velle cavere, ne
 fieret. Non emendabis (inquo)
 culpam, nisi ejeceris concubi-
 nam. Difficile est assueta relin-
 quere, & à pristinis vitiis (præ-
 sente occasione) abstinere. Ne-
 mo serpentem fovebit in sinu
 illæsus. Abiit homo in do-
 mum suam, & domestica sce-
 lera usque in hunc diem non
 deseruit.

Consideravi opera Dei, quo- 29.
 niam quem ille despexerit, ne-
 mo potest emendare. Adeo dif-
 ficile est Sacerdotem semel in

48 DE SACERD. VITA

fornicationem lapsus, ad castitatem veram posse resurgere, ut ex omnibus unum vix queas invenire. Nam juxta scripturam: Qui facit peccatum, servus peccati est: & turpi amori qui semel subjicitur, vix unquam ex toto liberatur. 2. Facilius enim fornicatio fugitur, quam emendetur.

30. Idcirco moneo te & obtestor, ut consortia mulierum fugias, ne famam boni nominis perdas. Semel quippe infamatus de fornicatione Presbyter, amissum nunquam recuperabit honorem: sed & colloquia foeminarum devita, crebras in foro salutationes declina. quia per levia verba venit ad pessima facta. Multos enim decepit

pit

pit incauta foeminarum allo-
cutio. R.

Omni tempore vigilans e- 31.
sto, nec tibi metipſi unquam
confidendum duxeris, quam-
diu in carne vivis. Complures
enim in ſenectute lapſos agno-
vimus, qui ſibi de victoria præ-
terita ſecuri videbantur. Nun-
quam etenim deest homini
tentatio, quouſque in hac vita
converſatur. Si vero curam do-
meſticam ſine miniſterio fa-
mulæ agere non vales, vetulam
de tua cognatione probam af-
ſumito, de cuius cohabitatione
nulla in populo ſuſpicio oriri
poſſit.

Veruntamen hoc ante om- 32.
nia caveas, ne famulam, ma-
ritatam ſumas. Quod enim
Deus

Deus conjunxit, homo non separet. Non caret suspicione mali, cohabitatio uxoris viri alieni. Volò te, quoad fieri potest, testimonium bonum habere ab omnibus. Reddant te aliena pericula cautum, & ubi multos cecidisse conspicias, ne incautus ambulare velis.

33. Memento quod fortissimi sapientissimique viri ab Origine Mundi usque in hunc diem, per mulierum consortia perierunt. Adam protoplastum foemina decepit, & eo supplantato, nos omnes interfecit. A principio conditi orbis, per mulieres filii Dei peccaverunt, & suis sceleribus cataclysmum super universum mundum induxerunt. Exeuntes quoque de
Ægy-

Ægypto filios Israel, mulieres allophylorum prostraverunt T. in deserto. Quid ista recensemus, cum omnium hominum fortissimum Sampsonem, vilis meretricula captum suis amoribus tradiderit in mortem, & opprobrium?

Nemo de sua fortitudine præsumat, nemo de pristina castitate confidat, quoniam qui sæpe hodie fortiter stare cernitur, cras in profundum fornicationis cadere videtur. Sapientissimus Salomon, dolos mulierum cavere non potuit, quis modo tutus erit? Cadit gladio mulierum fortis & sapiens, & nos fragiles insipientesque de securitate præsumimus? Dicit enim qui cecidit:
Melior

34.

Melior est iniquitas viri, quàm
mulier benefaciens. Tutius est
cohabitare viro iniquo, quàm
fœminæ bonæ.

35. Adversarius enim castitatis,
diabolus, nunquam cessat ca-
sto viro infidias ponere: si ma-
teriam decipiendi poterit in-
venire, astutus cum sit, novit
ad tempus dissimulare, donec
tandem in una hora omnem
laborem & præmium transa-
ctæ continentia possit evertē-
re. Ingerit se paulatim aman-
tibus, & sub specie charitatis
Christianæ, dulcia de virtuti-
bus & vitiis verba seminat,
quousque in laqueum criminis
incautos trahat. Jam familia-
rius deinceps loqui incipiunt,
secretiora sua quæque alteru-
trum

trum aperiunt, contingere se
manibus paulatim assuescunt.

Demum per mutuos risus, 36.
futura parantur connubia : &
dum ex consuetudine ita fami-
liariter vivunt, in foveam dia-
boli subito cadunt. Postea verò
quam semel in mutuos reatus
ceciderunt, videntur sibi fa-
ctum aliquantulum abhorrere,
sed à cœpto non facilè possunt
recedere. Pergunt igitur viâ
quâ cœperant ; & quamquam
in principio conscientia scelus
abhorrereat, tamen ex consue-
tudine paulatim id leuius por-
tat. V.

Et primum quidem cum 37.
quodam verecundo timore la-
scivire incipiunt, sed deinceps
pravâ consuetudine obcæcati,
am-

amplius non erubescunt. Venter interea secreti conscius, incipit tumescere, & scelus quod latuerat, in publicum propalare. Nascitur postremo infantulus, ad breve tempus Pater & mater erubescunt, & statim ad consueta crimina revertuntur. Jam verò deinceps omnis verecundia procul abjicitur, conscientia oculis obæcatur, timor Dei & inferni à memoria penitus repellitur.

38. Vivunt jam licenter in peccatis, diabolico glutino conjuncti, vivunt coram hominibus diffamati, vivunt à Deo alieni. In desperationem mox crimen inveteratum vertitur, pœnitentiæ remedium deridetur,

tur, longanimitas patientiæ
Dei contemnitur.

Interea Sacerdos usque eò 39.
libidini seruus efficitur, ut sine
concupina vivere non posse vi-
deatur. Potest quidem emen-
dare peccatum, sed renuit, quia
se vinculis luxuriæ involutum
delectabiliter sentit. Proposi-
tum pœnitentiæ in futurum
sibi pollicetur assumere, vi-
tam suam promittit emendare:
sed dum inter tot crimina vo-
luntatem pœnitendi procra-
stinat, & tempus & posse pari-
ter amittit.

Hinc fit, ut sani Sacerdotes 40.
concupinari ad remedia pœ-
nitentiæ salutaris rarò veniant,
quia vitam suam adhuc diu
prolongari sperant. In tantum
quip-

quippe nonnulli diabolicis demerantur illecebris, ut nihil aliud, quam carnalia cogitare valeant, nihil de futura retributione curent. Plus diligunt sceleratam concubinam, quam foelicitatem æternam.

41. Quam putas hi pœnitentiam agunt in extremis, X. quando non voluntate, sed necessitate urgentur? Qui omni tempus vitæ suæ in luxuria consumpserunt, in extremis vitæ suæ articulis veram pœnitentiam rarò consequuntur. Nam etsi talium fera pœnitentia (Deo miserante) aliquando vera sit, non tamen sine gravissimis purgatorii tormentis, ad regnum cœlorum poterunt pervenire. Denique si revelationibus
- bus

bus credendum est, maxima apud inferos clericorum multitudo, inæstimabiles propter vitium incontinentiæ pœnas, in æternum duraturas patitur.

Vides quorsum incauta mulierum familiaritas clericum pertrahat, quem æternis cruciatibus inferni damnat? Principiis itaque tentationum obfistendum est: quia luxuria nunquam melius vincitur, quam si per fugam declinetur. Nam si per consuetudinem te semel involverit, nunquam sine speciali gratia Dei liberum dimittit. Si nostris verbis adhibere fidem dubitas, exempla seniorum legas. Sed non est opus in libris exempla quærere, cum possis ad oculum documenta invenire. 42.

Ecce

43. Ecce multos hodie senes Sacerdotes novimus, quorum esse vitam incontinentem scimus. Videmus in eis ætatem senescere, & juventutis vitia minimè cessare. Cumque ad ultimam senectutem veniunt, mores pravos non dimittunt, sed quales ab initio semper fuerunt, tales quoque ad mortem vadunt.

44. Cerneret inter eos Sacerdotes jam decrepitos, adeo luxuriæ venenum imbibisse, ut cum præ senectute amplius opere lascivire nequeant, cogitatione, verbo, ac nutibus ad consueta inardescant. De qualibus per Prophetam Dominus dicit: Si Æthiops potest mutare pellem suam, & Pardus varietate m

tatem suam, & vos poteritis benefacere, cum didiceritis malè. Cessare autem in senibus fœminarum potest concubitus, sed manet ut olim desiderium actionis.

Qualem te igitur senem de- 45.
sideras, talis nunc quoque juvenis vivas. Difficile namque est senem mores suos corrigere, & in veteri mente nova cogitare. Enimverò senectus mores habet, non accipit. Qui cum fœmina juvenis lascivit, senex insanit. Bonum itaque est homini, cum portaverit jugum Domini ab adolescentia sua, quoniam si malus in juventute quis extitit, rarò in senectute bonus erit.

D

Notæ

Notæ.

A. **D** *Istricta satis prohibitione interdicitur*) De hac re est integer Titulus in Decretalibus, l. 3. c. inhibendum, de cohabitatione Clericorum & Mulier: qui ita habet. Inhibendum est, ut nullus Sacerdos foeminas, de quibus potest esse suspicio, retineat; sed neque illas, quas Canones concedunt, Matrem, amitam, & sororem, quia instigante Diabolo & in illis scelus perpetratum reperitur, aut etiam in pedissequis earundem.

B. *Consuetudo bonis moribus contraria*) Hoc sæpius in jure Canonico traditur, præf. c. cum tanto, de consuetudine, ex Gregorio IX. his verbis. Cum tanto graviora sint peccata, quanto diutius infelicem animam detinent alligatam, nemo sanæ mentis intelligit, Naturali juri (cujus transgressio periculum salutis inducit)

cit) quamcumque consuetudinem (quæ dicenda est verius hac in parte corruptela) posse aliquatenus derogari.

C. *Prima enim Ec. Tentamenta*) Validè hæc confirmat S. Ephræm, in Serm. aduersus mulieres: Quid, ait, est mulier? Naufragium super terram, fons nequitia; thesaurus immunditiæ, & malitiæ: mortifera conversatio, atque confabulatio; oculorum pernicies; animarum exitium, cordis spiculum; Juvenum perditio, sceptrum inferni, & concupiscentia præceps. Et si hoc est omnis Mulier, quanto magis illa, quæ à Sathanâ, & concupiscentiâ ardente excitata ad ruinam propellit?

D. *Quantumlibet sancta sit fœmina*) S. August. epist. 132. ait: nec tamen, quo sanctiores sunt, minus cavendæ: Crede mihi, Episcopus sum, in Domino loquor, non mentior: Cedros libani, id est magnos

62 DE SACERD. VITA

Ecclesiæ prælatos sub hac specie corruisse reperi, de quorum casu non magis præsumebam, quam Ambrosii, & Hieronymi.

E. Turpissimum enim est manibus) Nota hoc accuratè ex S. Augustino, ita admonente: Carnes ergo vestras cum timore ejus (Domini Dei) configite, & vobis diligenter providete, ne lingua loquendo (quæ vocat de cœlo filium Dei) contra Dominum loquatur, & ne manus, quæ intinguntur sanguine Christi, polluantur sanguine peccati.

F. Te Cuncti in publico) Redit idem S. Doctor serm. 37. ad frat. in Ere- mo, & exclamat? O quam vilis, & quam miser & pusillanimis reputatur Clericus, qui frequenter cum mulieribus conversatur? Insipiens valde est, & inexpertus, qui amicitias mulierum procurat.

G. Rarò vel nunquam ad perfectam emendationem redit) Inter plures alios acriter hoc asserit S. Ambrosius

l. i.

l. r. c. 4. de Cain & Abel : sævus, inquit, criminum stimulus est libido, quæ nunquam quietum patitur affectum : nocte fervet, die anhelat, de somno excitat, à negotio abducit, à ratione revocat, aufert consilium, amantes inquietat, lapsos inquinat. Nullus peccandi modus, & inexplebilis scelerum fitis, nisi morte amantis, extinguere potest.

H. Fortissimum peccandi Vinculum est Consuetudo) Consuetudo enim mala, altera est pessima natura; experientiâ hoc nimis manifestum est, lippisque, ac tonsoribus, & cujusvis proprio sinui notissimum: hinc merito dicit S. Chrysostr. in 2. ad Corinth: hom. 7. magna est consuetudinis tyrannis, adeoque magna, ut cogat perinde, ac natura.

I. Si arriserit ei, ridet) Antiquissima est hæc stultitia: videbam, inquit Ephæborum unus Darii Regis, apud Esdram l. 3. cap. 4. Apemen, mirifici concubinam Regis, sedentem

juxta Regem ad dexteram, & aufe-
rentem Diadema de capite ejus, &
imponentem sibi, & palmis cæde-
bat Regem de sinistrâ manu. Et su-
per hæc aperto ore intuebatur eam,
& si arriserit ei, ridet, nam si indi-
gnata ei fuerit, blanditur, donec re-
conciliata fuerit in gratiam. O ve-
faniam nullo helleboro curandam!

*K. So'la multitudine victus à pro-
posito terretur*) Vetus hoc malum est,
jamque anno Christi (ut Coriolanus
refert in Concilio Romano 1.)
1074. expertus est Archiepiscopus
Moguntinus, qui cum ex decreto
dicti concilii in Clericis suis, ad
synodum convocatis continentiam
reducere vellet, ita exarserunt ii, ut
etiam de Archiepiscopo occidendo
impia consilia volverent, quorum
furori, & libidini tam cito resistere
non potuit, uti optabat.

L. Nulla inter hæc oranti devotio)
Minor utique, quam illius, de quo
traditur, cum præ segnitie super
stra-

stratum suum jacens, horas Canonicas somno confusis verbis præsentaret, adfuisse cacodæmonem, & ingenti excitato fæto; exclamasse; tali orationi tale Thus debetur: heu quam fætidum thus persentiscent oratores illi, ab auctore hîc descripti?

M. A populo in Ecclesia Hieros expectatur) Utique per acerbam, meritissimam tamen, Ironiam, auctor hæc dixerit: Hieros enim idem est, quod Sanctus, & Sacerdos quivis ad tremenda hæc Mysteria accedens, saltem in statu gratiæ esse deberet; sed qualis hic sanctus, qui talibus manibus, uti ab auctore describuntur, in sancta sanctorum involat?

N. Qua denique temeritate accedis ad altare?) Qui, ut sanctus Cyprianus Serm. de lapsis ingemiscit, faucibus adhuc exhalantibus scelus tuum, & contagia funesta redolentibus Domini Corpus invadis? Qui,

uti S. Bernardus addit, declam. de bonis desert. Præstantissimum sæculi pretium in conscientia tuæ fætidum sterquilinum projicis? Qui, sancto Ambrosio asserente in c. 10. ad Hebr. hoc modo conculcas corpus Domini? ut de aliis taceatur.

O. Ex Katamenio pulmentum Dominis suis conficiunt) O diabolicum pulmentum: quod furia istæ Orcinæ cibus Dominorum suorum admiscent, unde insaniam ab auctore descriptæ nascuntur.

P. Non est iniquitas super mulieris malitia) Hoc iterum confirmat S. Ephræm, loco supra allegato: quid, inquit, est mulier hujusmodi? Est causa & advocata Diaboli; requies serpentis; Diaboli consolatio; hospitium lascivorum; & officina dæmonum: an non hoc satis?

Q. Vix unquam ex toto liberatur) Tam parum, quam parum, ut S. Jeremias refert c. 13. & auctor infra allegat, æthiops mutare potest pellem

lem

lem suam, sic & tales poterunt bene facere, cum didicerint malum: non Naturâ, (addit S. Hieronymus in eundem locum) sed nimiâ consuetudine, & amore peccandi firmatum, sic ut in naturam conversum videatur.

R. Multos decepit incauta fœminarum allocutio) Sole meridiano hoc est manifestius; hinc Eugenius Papa etiam Excommunicationis fulmen confabulatoribus his intentat: cap: si quisquam, de cohabit: Cleric: & mulier: Si quisquam Sacerdotum de quacunque fœmina crimini fornicationis suspectus, post 1. 2. & 3. admonitionem inveniatur fabulari, & aliquo modo conversari cum ea, excommunicationi subdatur.

S. Melior est iniquitas viri, quam mulier bene faciens) Desumptum hoc est ex Eccl. c. 42. Ubi Iansenius inter alia ita loquitur: Vir iniquus apertè ferè hominem invadit, hinc iniquitas ejus facilè evadi potest,

D 5 eique

eique sese opponere licet, cum vero mulier bene facere videtur, id agit, ut decipiat, & incautum illaqueet sui amore.

T. Mulieres Allophylorum prostraverunt) Allophylorum idem est hoc loco quod Alienigenarum, hoc est, illæ mulieres, quæ non erant ex pro-
genie Iudæorum, sed infidelium, quarum consortium à Deo prohibitum erat. Hinc Numerorum c. 25. fusè recensetur, quam immanem stragem passi sint Iudæi, dum in deserto Setim fornicarentur cum filiabus Moab, quæ erant inter alienigenas, & ab his ad idololatriam pertracti essent, ita ut Iudæorum prævaricantium viginti quatuor millia ibi occisa fuerint.

V. Ex consuetudine paulatim levius portat) Non solum levius portat, sed cogitur etiam: ita enim de se testatur sapientissimus Augustinus Conf. l. 8. c. 5. Velle meum tenebat inimicus, & inde mihi catenam fecerat,

rat, & constrinxerat me: quippe ex voluntate perversa facta est libido, & dum servitur libidini, facta est consuetudo, & dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas.

X. *Quam putas hi pœnitentiam agunt in extremis?*) Certè periculosa, si ea, quæ S. Gregorius Moral. l. 3 r. recenset, vera sunt, sicut sunt verissima, ait enim, de luxuria cæcitas mentis, inconsideratio, inconstantia, præcipitatio, amor sui, odium Dei, affectus præsentis sæculi, horror autem, vel desperatio futuri generantur. Vtrobique tam necessitatem, quam desperationem intelligendo non absolutam, sed certè tamen Moralem, quæ ex propria culpa difficillimè vincetur.